

TEM oppaat ja muut julkaisut • 19/2016

Siviilipalvelusvelvollisen matkoja koskeva ohje

Ohje TEM/2315/00.03.05.02/2016

Voimassa 1.1.2017 toistaiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriö
Työelämä- ja markkinaosasto
Sami Teräväinen
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
Puh. 029 516 001
www.tem.fi

TEM oppaat ja muut julkaisut 19/2016
ISSN 2342-7922 (verkkojulkaisu)
ISBN 978-952-327-172-2

Taitto: TEM, joulukuu 2016

Sisältö

1	Yleistä	5
1.1	Matkalippujen tilaaminen	5
2	Siviilipalvelusvelvollisen maksuttomat matkat työ- ja elinkeinoministeriön määrärahoista	7
2.1	Maksuttomat lomamatkat	7
2.2	Maksuttomat palvelusmatkat.....	16
3	Työ- ja komennusmatkat sekä ruoka- ja majoitusraha	18
3.1	Päivittäiset työmatkat ja komennusmatkat	18
3.2	Ruokaraha	19
3.3	Majoitusraha komennusmatkan ajalta.....	19
4	Alennettu matka Suomen alueella	20
5	Voimaantulo	21

1 Yleistä

Siviilipalvelusvelvollisen maksuttomista lomamatkoista, työ- ja palvelusmatkoista sekä komennusmatkoista on säädetty siviilipalveluslaissa (1446/2007) ja sen nojalla annetussa työministeriön asetuksessa siviilipalvelusvelvollisen matkakorvauksista ja maksuttomien lomamatkojen lukumääristä (1462/2007).

Työ- ja elinkeinoministeriön siviilipalvelusvelvollisen matkoja koskevassa ohjeessa annetaan mainittuja säädöksiä tarkempaa ohjausta siviilipalvelusvelvollisen matkustamiseen liittyvistä käytännön tilanteista.

Siviilipalvelusvelvollisella on oikeus saada sekä hänelle maksuttomia matkoja tai korvausta matkakustannuksista että alennettuja matkoja jäljempänä tarkemmin määritellyllä tavalla. Maksuttomat palvelusmatkat ja lomamatkat maksetaan työ- ja elinkeinoministeriön määrärahoista. Työ- ja komennusmatkojen kustannuksista vastaa palveluspaikka.

1.1 Matkalippujen tilaaminen

1.1.1 VR

Palveluspaikka voi tilata velvollisten maksuttomia junalippuja työ- ja elinkeinoministeriön määrärahoista lomamatkoja varten VR:n yritysverkkokaupasta (www.vr.fi/yrityspalvelut). Yritysverkkokauppaan kirjautumista varten palveluspaikka tarvitsee käyttäjätunnuksen ja salasanan, jotka siviilipalveluskeskus antaa palveluspaikan vastuuhenkilölle. Tunnuksia ei saa luovuttaa velvolliselle. VR:n yritysverkkokaupan käyttöohje sekä ohjeet käyttäjätunnuksen ja salasanan hankkimiseen ovat siviilipalveluskeskuksen verkkosivuilla www.siviilipalveluskeskus.fi/junalippujen_tilausohje. Kun liput ostetaan VR:n yritysverkkokaupan kautta, lasku lipuista menee suoraan valtiolle ja lippu voidaan tulostaa yritysverkkokaupasta.

Säästölippu on aina edullisin vaihtoehto ja sen hinta on sama kaikille. Säästölippuja on myynnissä kaikilla reiteillä, rajoitettu määrä junavuoroa kohden. Peruslipulla on kolme eri hintatasoa – lippu on sitä edullisempi, mitä aikaisemmin sen ostaa.

Lisäksi siviilipalvelusvelvollinen voi ostaa 30 prosentin alennuksella junalippuja esittämällä junassa matkustaessaan voimassaolevan kuvallisen siviilipalvelustodistuksensa, jos kysymyksessä on siviilipalvelusvelvollisen oma matka, joka ei kuulu siviilipalvelusvelvolliselle korvattaviin maksuttomiin lomamatkoihin.

Siviilipalvelusalennus myönnetään Peruslipun hinnasta. Paikallisliikenteen lippuja ei tavallisesti myydä alennuksella.

1.1.2 Matkahuolto

Palveluspaikka voi vastaavasti tilata matkalippuja linja-automatkoja varten Matkahuollon asiakaspalvelukeskuksesta (Asiakaspalvelukeskus, lipputilaukset, PL 111, 00201 Helsinki) tämän ohjeen liitteenä 1 olevalla lomakkeella. Liput ovat ainoastaan maksuttomiin lomamatkoihin oikeuttavia. Lippu ei kelpaa maksuvälineenä Helsingin yhteistariffiliikenteessä eikä sellaisissa kunnallisten liikennelaitosten liikennöitsijöiden busseissa, joissa Matkahuollon lipputuotteet eivät kelpaa. Näistä matkoista ei anneta alennusta. Palveluspaikan tulisi huolehtia matkalippujen esitäytöstä esimerkiksi matkareitin osalta. Lipun täyttöohjeet ovat tämän ohjeen liitteessä 2. Matkustusoikeus edellyttää palvelusvelvolliselta lisäksi palvelusmääräyksen tai kuvallisen siviilipalvelustodistuksen esittämistä. Näiden puuttuessa siviilipalvelusvelvollisen katsotaan matkustavan liputtomana.

Kohdissa 1.1.1 ja 1.1.2 tarkoitettuja VR:n ja Matkahuollon matkalippuja ei saa käyttää palveluspaikan maksettaviksi kuuluviin työ- ja komennusmatkoihin. (ks. työ- ja komennusmatkoista, kohta 3.1)

1.1.3 Matkalippujen säilytys

Palveluspaikka on vastuussa sille toimitettujen tai ostamiensa matkalippujen ja VR:n yritysverkkokaupan tunnusten asianmukaisesta säilytyksestä ja käytöstä. Matkalippuja olisi hyvä säilyttää lukitussa paikassa. Matkalippuihin ei saa tehdä korjauksia, vaan virheen tapahduttua lippu on mitätöitävä.

2 Siviilipalvelusvelvollisen maksuttomat matkat työ- ja elinkeinoministeriön määrärahoista

2.1 Maksuttomat lomamatkat

Siviilipalvelusvelvollisella on oikeus Suomessa palvelusaikanaan maksuttomiin lomamatkoihin palvelupaikan osoittamasta majoituksesta koti- tai asuinpaikkakunnalleen. Ulkomailla vakinaisesti asuvalla on palvelusaikanaan oikeus vähintään yhteen lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen.

Maksuttoman lomamatkan voi pääsääntöisesti saada vain siviilipalvelusvelvollisen koti- tai asuinpaikkakunnalle. Jos siviilipalvelusvelvollisella on erityisiä siteitä muualle Suomessa sijaitsevalle paikkakunnalle, voidaan erityisestä syystä korvata matkakulut myös tälle paikkakunnalle. Tältä osin matkakustannusten korvaaminen on harkinnanvaraista. Matkaa myönnettäessä tulee kiinnittää huomiota siviilipalvelusvelvollisen olosuhteisiin kokonaisuutena. Katso kohta 2.1.2. Matkakohderajoitukset.

2.1.1 Lomamatkojen määrät

Siviilipalvelusvelvollisella on palvelusaikanaan oikeus maksuttomiin lomamatkoihin **Suomessa** ilman lukumäärärajoituksia.

Pohjoismaissa vakinaisesti asuvalla siviilipalvelusvelvollisella on palvelusaikanaan oikeus **neljään edestakaiseen** maksuttomaan lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen **ulkomailla**. Lisäksi hänellä on oikeus maksuttomiin lomamatkoihin Suomessa samoin perustein kuin Suomessa asuvalla.

Muualla Euroopassa vakinaisesti asuvalla on oikeus **kolmeen edestakaiseen** matkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen **ulkomailla**. Lisäksi hänellä on oikeus maksuttomiin lomamatkoihin **Suomessa** samoin perustein kuin Suomessa asuvalla.

Euroopan ulkopuolella vakinaisesti asuvalla on oikeus kahteen edestakaiseen lomamatkaan koti- tai asuinpaikkakunnalleen ulkomailla. Lisäksi hänellä on oikeus maksuttomiin lomamatkoihin Suomessa samoin perustein kuin Suomessa asuvalla.

Vakinainen asuminen ulkomailla tarkoittaa sitä, että palvelusvelvollinen on merkitty Suomesta poissaolevaan väestöön. Vakinainen ulkomailla asuminen tulee todistaa riittäväillä selvityksillä (esim. asumisen alkamispäivän ja sen jatkumisen osoittava henkikirjanote/asuin-

paikatodistus, konsulaatin todistus, väestörekisterin ote, työlupakopio tms.). Lisäksi pysyvän asuinpaikan selvittämiseen käytetään Suomen väestörekisterin tietoja.

Maistraatin ohjeiden mukaan tilapäisestä muutosta tulisi olla kysymys myös silloin, kun oleskelu kestää mahdollisesti vähintään vuoden, mutta Suomeen tulon pääasiallisena syynä on esimerkiksi asevelvollisuuden suorittaminen eikä Suomeen ole tarkoitus jäädä pysyvästi. Jos siviilipalvelusvelvollinen ilmoittautuu vakituisesti asumaan Suomeen, menettää hän oikeuden maksuttomiin lomamatkoihin vanhaan kotimaahansa.

Vakinaisesti Suomen ulkopuolella asuvalle siviilipalvelusvelvolliselle matkakustannukset maksaa palveluspaikka, joka perii ne jälkikäteen siviilipalveluskeskukselta. Hakemuksesta tulee ilmetä siviilipalvelusvelvollisen henkilö- ja palveluspaikkatietojen lisäksi matkan aihe (lomamatka, palvelukseenastumis- tai kotiuttamismatka) palveluspaikan luotettavasti tarkistamat kotipaikkatiedot sekä eriteltyt kustannus- ja aikataulutiedot.

Euroopan ulkopuolella vakinaisesti asuva siviilipalvelusvelvollinen voi hakea korvausta matkakustannuksista palvelukseen ja takaisin kotimaahan jälkikäteen siviilipalveluskeskukselta. Korvauslomake on saatavissa siviilipalveluskeskuksen internetsivuilta. Hakemukseen on liitettävä tositteet kustannuksista, selvitys matkan aikataulusta sekä ulkomailla oleskelun tarkoituksesta ja kestosta. Palvelusvelvollinen tai -paikka voi olla asiasta yhteydessä siviilipalveluskeskukseen etukäteen.

Matkat on tehtävä olosuhteet huomioon ottaen valtiolle edullisimmalla tavalla. Ulkomaille matkustettaessa Suomessa sijaitsevalle matkaosuudelle voidaan antaa maksuttomaan lomamatkaan oikeuttava matkalippu. Jos matka maitse tai meritse olisi ajallisesti kohtuuttoman pitkä tai lentäminen on osoitettavissa halvimaksi matkustustavaksi, palvelusvelvollinen voi matkustaa lentokoneella. Nuoriso- ym. alennuksia on käytettävä hyväksi.

Edellä mainittujen matkojen lisäksi siviilipalvelusvelvolliselle voidaan myöntää maksuton edestakainen ulkomaanmatka lähiomaisen vakavan sairauden, kuoleman tai hautaamisen, omien häiden taikka oman lapsen syntymän tai ristiäisten vuoksi.

Maksuton lomamatka saadaan antaa vain, jos siviilipalvelusvelvollisen vapaa-aika tai loma ylittää kestoltaan 24 tuntia. Maksutonta lomamatkaa ei siten saa antaa ns. iltavapaata varten eikä siviilipalveluskeskuksessa suoritettavan peruskoulutusjakson aikana tapahtuvaa iltamatkustamista varten.

Jos yhdensuuntainen matkustaminen lomalle (ei koske viikkovapaata) matkakohteeseen kestää yli kuusi tuntia yleisiä kulkuneuvoja käyttäen, palveluspaikka voi hyvittää kuuden tunnin ylittävän ajan joustavasti tulo- ja menomatkojen aikataulujen mukaisesti palveluksen alkamisen ja päättymisen kellonajassa. Tämän hyvityksen myöntäminen on palveluspaikan harkittavissa.

2.1.2 Matkakohderajoitukset ja kulkuneuvokohtaiset menettelysäännökset

2.1.2.1. Matkakohderajoitukset

Valtion maksamat maksuttomat lomamatkat on tarkoitettu palveluspaikan paikkakunnan ja palvelusvelvollisen oman koti- tai asuinpaikkakunnan välisille matkoille. Lomamatkoja ei saa myöntää iltavapaita (alle 24 tunnin loma) varten.

Palvelusvelvollisen esittämästä erityisestä syystä palveluspaikka voi harkintansa mukaan myöntää matkan myös seuraaville paikkakunnille:

- a) Paikkakunta, jossa hänellä on pysyvä työ- tai opiskelupaikka;
- b) siviilipalvelusvelvollisen avio- tai pysyvän avopuolison asuinpaikkakunta;
- c) siviilipalvelusvelvollisen vanhemman, sisaruksen tai lapsen asuinpaikkakunnalle;
- d) tulevalle asuinpaikkakunnalle, työ- tai opiskelupaikkakunnalle, mikäli siviilipalvelusvelvollisella on esittää kutsu työpaikkahaastatteluun, pääsykokeisiin tai muu vastaava tosite.

Saadakseen matkan edellä mainituille paikkakunnille, palvelusvelvollisen on hankittava ja esitettävä matkan myöntämiseksi tarpeelliset todisteet (esim. väestörekisteriote, osoitetodistus). Palveluspaikka harkitsee tarvittavien todisteiden lajin ja niiden riittävyyden tapauskohtaisesti ottaen huomioon muun muassa palvelusvelvollisen asiakirjoista jo valmiiksi saatavat tiedot.

Muille kuin edellä a–d -kohdissa mainituille paikkakunnille ei saa myöntää maksuttomaan lomamatkaan oikeuttavaa matkalippua.

2.1.2.2. Kulkuneuvokohtaiset menettelysäännökset

a) Juna

Palveluspaikka ostaa junaliput VR:n ostosovelluksesta ja antaa palvelusvelvolliselle. Tarkeimmat ohjeet junalippujen ostamisesta ovat siviilipalveluskeskuksen sivuilla osoitteessa www.siviilipalveluskeskus.fi. Siviilipalvelusvelvollisella on oltava mukanaan palvelusmääräys tai kuvallinen siviilipalvelustodistus matkustaessaan maksuttomaan matkaan oikeuttavalla matkalipulla.

Makuupaikkaliput, lemmikkiliput, pyörän-/tavarankuljetusmaksut ym. mahdolliset lisät Siviilipalvelusvelvollinen maksaa itse. Palvelusvelvollisella on oikeus matkustaa myös 1. luokassa varusmiesalennuksella, kun kyse on hänen omista matkoistaan.

Sairaustilanteissa makuupaikkalippu voidaan korvata, jos siviilipalvelusvelvollinen matkustaa kello 21.00–07.00 välisenä aikana kotihoitoon tai hoidettavaksi sairaalaan tai vastaavaan

paikkaan. Makuupaikkaan oikeuttava lippu voidaan tällöin korvata, jos siviilipalvelusvelvollisen terveydentila edellyttää makuupaikkalipun hankkimista. Koulutusjakson aikana makuupaikkalipun maksaa siviilipalveluskeskus ja muulloin siviilipalveluspaikka osana sairaanhoitokustannuksiaan.

b) Linja-auto

Palveluspaikka tilaa ilmaismatkalipun Matkahuollon asiakaspalvelukeskuksesta ja täyttää sen tarpeellisilta osin etukäteen (täyttöohje liite 2). Palvelusvelvolliselle ilmainen linja-autolippu kelpaa matkalippuna sellaisenaan palvelusmääräyksen tai siviilipalvelustodistuksen kanssa. Kahta tai useampaa linja-autoyhteyttä varten kirjoitetaan kullekin osuudelle eri liput.

c) Laiva

Matkakohde-edellytysten täytyessä laivamatka korvataan alusliikenteen taksojen mukaisesti. Korvaus koskee kansipaikkalippua. Autopaikkaa ei korvata missään tilanteessa. Hyttimaksu korvataan ainoastaan poikkeustilanteissa (sairaus, matka kotihoitoon/sairaalaan).

d) Lentokone

Siviilipalvelusvelvollisten kotimaan lentomatkat hankitaan Hansel Oy:n kilpailuttaman puutesopimuksen mukaisesti ja varataan siviilipalveluskeskukselta.

Lentomatkan korvaamista koskevat vastaavat matkakohderajoitukset kuin edellä on lueteltu kohdassa 2.1.2.1. Korvattaviksi tulevat siis pääsääntöisesti ainoastaan matkat siviilipalvelusvelvollisen omalle koti- tai asuinpaikkakunnalle. Lentomatka voidaan myös korvata, jos siviilipalvelusvelvollinen joutuu matkustamaan lentopaikkakunnalta edelleen esimerkiksi linja-autolla päästäkseen koti- tai asuinpaikkakunnalleen. Korvaamisen edellytyksenä on, että **lentomatka lisättynä muilla matkakustannuksilla on valtiolle edullisin vaihtoehto**. Lentomatkoja korvataan lähinnä silloin, kun yhdensuuntainen matka on yli 700 kilometriä.

Muita keskeisiä siviilipalvelusvelvollisen huomioitavia asioita:

- Lentolipun käyttäminen ei ole juna- ja linja-autolippuun verrattava oikeus. Siviilipalveluskeskus harkitsee tapauskohtaisesti, onko lentäminen valtiolle edullisin tapa matkustaa.
- Siviilipalveluskeskus voi ottaa harkinnassaan huomioon lentomatkan tuoman ajansäästön
- Oy Matkahuolto Ab:n littera ei kelpaa lentoasemille liikennettä hoitavissa Finnairin busseissa, koska Finnair ei ole Linja-autoliiton eikä Matkahuollon jäsen. Helsingissä matkaan lentoasemalle tulee käyttää HSL-alueen liikenteen seutulippua. Muualla Suomessa matka lentoasemalle ja lentoasemalta korvataan edullisimman julkisen kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuvien kustannusten mukaisesti.

Lentoliput on tilattava siviilipalveluskeskukselta (siviilipalveluskeskus, puh. 0295 0295 00) hyvissä ajoin ennen matkan toteuttamista. Siviilipalveluskeskuksen kanssa tulee samalla neuvotella aiotun matkan myöntämisen edellytyksistä ottaen huomioon matkustustapojen edullisuusvertailua koskevat kriteerit.

Jos siviilipalvelusvelvollinen on itse maksanut lentolipun, hän laskuttaa matkakustannuksista omaa palveluspaikkaansa. Palveluspaikan tulee tarkistaa lasku, suorittaa matkustustavan edullisemmuusvertailu ja edellytysten täytyessä maksaa kustannukset **palvelusvelvolliselle. Tämän jälkeen palveluspaikka laskuttaa siviilipalveluskeskukselta matkakustannukset alkuperäisten tositteiden** perusteella. Tositteisiin tulee liittää selvitys suoritetusta edullisemmuusvertailusta.

e) Oma auton tai taksin käytön korvaaminen rahana

Maksuttomien lomamatkojen osalta oman auton/taksin käytön korvaaminen edellyttää seuraavien ehtojen täyttymistä:

1. koti-/kohdepaikkakunnan tai palveluspaikan puoleisella loppuosalla matka ja matkustus-aika ovat pitkät **tai**
2. kyseiseen suuntaan tai kyseisenä vuorokaudenaikana ei ole julkista liikennettä **tai**
3. loman/vapaa-ajan alkamis- /päättymisajankohtaa muuttamallaakaan ei päästä käyttämään julkista liikennettä.

Siviilipalvelusvelvollisen on korvauksen saadakseen annettava palveluspaikalle selvitys lomaosoitteestaan, sinne johtavasta reitistä pituuksineen, julkisesta liikenteestä aikatauluineen sekä matkavaihtoehtojen kustannuksista.

Korvaus oman auton käytöstä/ taksimatkasta voidaan maksuttomilla lomamatkoilla suorittaa edellytysten täytyessä **pääsääntöisesti ainoastaan matkan loppuosalta** eli lähimmältä liikenneasemalta lopulliseen matkakohteeseen. Tällaisten kustannusten korvaamiselle löytyy peruste myös kohdasta 2.1.4. paikallisliikennekorvaukset.

Erittäin poikkeuksellisissa matkustusolosuhteissa ja jos muita kulkuyhteyksiä ei ole, palveluspaikka voi hakemuksesta myöntää siviilipalvelusvelvolliselle oikeuden suorittaa koko lomamatka omalle koti- tai asuinpaikkakunnalle omalla autolla. Hakemus palveluspaikalle on tehtävä riittävän ajoissa ennen aiotun matkan alkamista. Palveluspaikka laskuttaa myönnettyistä matkoista aiheutuneet kustannukset siviilipalvelukeskukselta sen verkkosivuilta saatavalla korvauslomakkeella: www.siviilipalveluskeskus.fi/lomakkeet/Palveluspaikan-velvolliselle-maksamien-lomamatkojen-korvaushakemus.

f) Matkakustannusten korvaus rahana

Maksuttomien matkojen osalta pääasiallisena toimintatapana on, että palvelusvelvolliselle tilataan ja luovutetaan ennen maksuttoman matkan alkamista matkaan tarvittavat bussi-, juna- tai lentoliiput. **Palveluspaikan tulee huolehtia siitä, että tarvittavien matkalippujen kirjoittaminen/ ostaminen onnistuu myös viraston tai vastaavan yleisinä loma-aikoina.** Palvelusvelvolliselle voidaan korvata vapaasta matkasta syntyneet kustannukset rahana ainoastaan erityisen pätevästä syystä. Esimerkiksi, jos siviilipalvelusvelvolliselle ei ole voitu toimittaa etukäteen matkalippua, palvelusvelvollinen perii palveluspaikalta jälkikäteen tositteita vastaan käyttämänsä julkisen liikenteen kustannukset.

2.1.3 Korvauksen suuruus omaa autoa tai taksia käytettäessä

Jos oman auton tai taksin käyttöä koskevat edellytykset vapaan matkan osalta täyttyvät, korvaus suoritetaan seuraavasti:

- Taksilla kuittia vastaan kilometrimäärään perustuva yleisen linja-autoliikenteen maksun mukainen maksu. Ei siis koko taksikuitin summaa.
- Omaisten noutaessa lähimmältä/sopivalta kaukoliikenteen pysähtymispaikalta kyseisen edestakaisen matkan pituuden mukainen linja-autoliikenteen maksun mukainen maksu (sama myös paluumatkalla)
- Jos siviilipalvelusvelvolliselle annetaan oikeus korvaukseen oman auton käytöstä, korvaus maksetaan edullisimman julkisen kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuvien kustannusten mukaisesti.
- Jos reitillä ei ole julkista liikennettä tai aikataulujen sopimattomuudesta johtuen matka-aika muodostuisi kohtuuttoman pitkäksi, korvataan matkustamiskustannukset kokonaisuudessaan edullisimman julkisen kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuvien kustannusten mukaisesti. Siviilipalvelusvelvollisen tulee hakea korvausta kirjallisesti etukäteen. Jos julkista liikennettä ei ole, arvioidaan etukäteen maksettavaksi valtiolle edullisin matkustuskorvaus.

2.1.4 Paikallisliikennekulukorvaukset (yli 5 km)

2.1.4.1. Korvattavat matkat ja korvauksen suuruus

Maksuttomia matkoja koskeva matkalippu kirjoitetaan matkakohdetta lähinnä sijaitsevalle liikennepysäkille, johon kulkuyhteydet toimivat, esimerkiksi linja-autoasemalle tai rautatieasemalle. Paikallisliikennekulut lähimmältä liikennepysäkiltä lopulliseen matkakohteeseen, esimerkiksi rautatieasemalta kotiin tai palveluspaikkaan, korvataan siviilipalvelusvelvolliselle siltä osin kuin ne ylittävät yhdensuuntaisen 5 kilometrin rajan.

Korvaus paikallisliikenteen kuluista suoritetaan siviilipalvelusvelvolliselle liikennepysäkin ja matkustuskohteen välisen kilometrimäärän perusteella voimassa olevan alimman linja-autotariffin mukaisesti. Kuitenkin niillä paikkakunnilla, joilla noudatetaan matkan pituudesta riippumatonta vakiomaksua (Pääkaupunkiseutu, Turku, Tampere ym.), suoritetaan myös paikallisliikennekorvaus vakiomaksun suuruisena.

2.1.4.2. Korvaukset päivärahojen maksun yhteydessä – laskutus siviilipalveluskeskukselta puolivositain

Palveluspaikan tulee maksaa siviilipalvelusvelvollisille paikallisliikennekuluista aiheutuneet kustannukset jälkikäteen matkustamista seuraavan kuukauden päivärahojen maksatuksen yhteydessä tai muulla palveluspaikan yhdessä siviilipalvelusvelvollisen kanssa sopimalla tavalla.

Palveluspaikka hakee korvausta siviilipalveluskeskukselta siviilipalvelusvelvollisille maksetuista lomamatkoihin liittyvistä paikallisliikenteen kuluista puolivuositain seuraavasti:

- paikallisliikennekulut ajalta 1.1.–30.6.
– hakemus siviilipalveluskeskukselta vuosittain 15.7. mennessä
- paikallisliikennekulut ajalta 1.7.–31.12.
– hakemus siviilipalveluskeskukselta vuosittain 15.1. mennessä.

Siviilipalveluskeskukselle lähetettävästä hakemuksesta tulee ilmetä ainakin seuraavat seikat:

- korvattavien matkojen päivämäärät:
- palveluksessa olleiden, henkilöiden nimet ja henkilötunnukset, joiden matkoista korvausta haetaan;
- matkustuspaikkakunnat; ja
- kilometrit, joista korvauksia haetaan.

Hakemukseen tulee liittää alkuperäiset kuitit tai muu todisteellinen selvitys maksun perusteista (ajetut kilometrit). Yksittäisiä matkalippuja ei tulisi lähettää vaan liput tulisi liimata / teipata paperille ja lähettää tehty kooste hakemuksen mukana asian ratkaisua varten.

Hakemukset lähetetään osoitteella:

SIVIILIPALVELUSKESKUS
Latokartanontie 79 A
07810 Ingermaninkylä

2.1.4.3. Paikallisliikennekulujen korvausedellytysten tarkistaminen

Lomamatkojen myöntämisestä tai matkakulujen ja päivärahojen maksamisesta palvelupaikassa vastuussa olevan henkilön tulee virkavastuulla tarkistaa siviilipalvelusvelvollisen paikallisliikennekulujen osalta ilmoittaman laskutusperusteen oikeellisuus siinä vaiheessa, kun palvelupaikka maksaa korvaukset siviilipalvelusvelvolliselle. Mikäli matkasta ei ole käytettävissä linja-autokuittia, matkakortin matkaerittelyä tai muuta selkeää tositetta, suoritetaan kontrollointi käytettävissä olevien tietojen perusteella (lähinnä osoitetiedot ja velvollisen oma ilmoitus).

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää palvelupaikkojen huomiota edellä esitettyyn esitettyyn laskutusaikatauluun. Puolivuositain tapahtuvan tilitysmenettelyn käyttäminen on tarkoituksenmukaista laskujen suhteellisen pienten euromäärien ja palvelupaikkojen suuren lukumäärän vuoksi.

Esimerkkejä paikallisliikennekulujen korvaamisesta:

Esimerkki 1

Siviilipalvelusvelvollinen käyttää elokuussa ilmaisen edestakaisen lomamatkan matkustaan palvelupaikastaan Espoon Tapiolasta vanhempiansa luokse Loimaalle.

- 1. Siviilipalvelusvelvolliselle ostetaan/kirjoitetaan junalippu/bussilippu välille Helsinki–Loimaa–Helsinki.*
- 2. Lisäksi palvelupaikka maksaa siviilipalvelusvelvolliselle seuraavan päivärahamaksatuksen yhteydessä tai muutoin sopimallaan tavalla Tapiola–Helsinki väliltä aiheutuneet paikallisliikennekulut seutuliiikenteen vakiotariffin mukaisena.*
- 3. Mikäli siviilipalvelusvelvollisen vanhemmat asuvat Loimaalla yli 5 kilometrin päässä rautatieasemalta/linja-autoasemalta, tulee palvelupaikan maksaa palvelusvelvolliselle linja-autotariffin mukainen korvaus myös Loimaalla aiheutuneista paikallisliikennekuluista. Korvaus tulee maksaa palvelusvelvollisen luotettavasti ilmoittaman kilometrimäärän perusteella riippumatta siitä, millä kulkuneuvolla palvelusvelvollinen on matkan tosiasiasa tehnyt.*
- 4. Palvelupaikka laskuttaa siviilipalveluskeskusta mainituista kustannuksista yhdessä muiden loppuvuoden aikana kertyneiden paikallisliikennekustannusten kanssa yhdellä laskulla seuraavan vuoden tammikuun 15. päivään mennessä.*

Esimerkki 2

Siviilipalvelusvelvollinen käyttää maksuttoman lomamatkan matkustaen koulutusjaksolta Lapinjärveltä kotiinsa Helsingin Vallilaan.

- 1. Siviilipalvelusvelvolliselle kirjoitetaan linja-autolippu välille Lapinjärvi-Helsinki.*
- 2. Korvattavia paikallisliikennekuluja ei tule, sillä Lapinjärvellä matka siviilipalveluskeskuksesta lähimmälle linja-autoasemalle on alle 5 kilometriä samoin kuin matka Helsingin linja-autoasemalta kotiin Vallilaan.*

2.2 Maksuttomat palvelusmatkat

Siviilipalvelusvelvollisten palvelusmatkat korvataan valtion varoista täyden korvauksen periaatteen mukaisesti. Matkakustannukset korvataan edullisimman julkisen kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuvien kustannusten mukaisesti.

Koti- tai asuinpaikkakunnan ja palveluspaikkakunnan välinen matka korvataan, kun matkan perusteena on:

- siviilipalvelukseen saapuminen (palvelukseenastumismatka);
- täydennyspalvelukseen saapuminen;
- ylimääräiseen palvelukseen saapuminen;
- liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen saapuminen;
- palveluksesta kotiuttaminen (kotiuttamismatka);
- siirtyminen palveluspaikasta toiseen palveluksen aikana;
- määräys saapua kuultavaksi palvelusrikkomusasiassa.

Makuupaikkaliput, pyörän-/tavarankuljetusmaksut sekä mahdolliset muut lisät siviilipalvelusvelvollinen maksaa itse.

Siviilipalvelusvelvolliselle korvataan lisäksi yhden Suomessa tehdyn matkan kustannukset, kun kyseessä on siviilipalvelukseen määräämisen jälkeen tehty matka siviilipalveluspaikkahaastatteluun. Matkakustannukset korvataan vain, mikäli haastattelu suoritetaan siviilipalvelusvelvollisen asuin- tai kotipaikan ulkopuolella. Siviilipalvelusvelvollisen tulee esittää palveluspaikan antama todistus haastattelussa käynnistä ja selvitys matkasta aiheutuneista kustannuksista. Matkakustannukset korvataan vain Suomessa tehdyistä matkoista.

Korvaukset palvelusmatkoista suoritetaan ns. ”ovelta-ovelle” -periaatteella kuitenkin siten, että alle 5 kilometrin pituisista paikallisliikennematkoista ei korvausta suoriteta. Palvelusmatkojen osalta myös oman auton tai taksin käyttö korvataan kokonaisuudessaan, jos matka suoritetaan reitillä, jolla ei ole miltään osin julkista liikennettä tai aikataulujen sopimattomuudesta johtuen matka-aika muodostuisi kohtuuttoman pitkäksi. Odotusajan eri matkaosuuksien välillä tulee tällöin olla vähintään 2 tuntia. Mikäli edellä olevat ehdot eivät täyty, voidaan korvaus oman auton käytöstä tai taksin käytöstä palvelusmatkoilla maksaa, mutta korvauserusteena käytetään yleistä linja-autotaksaa alentamattomana.

Pääsääntönä on julkisen liikenteen käyttö myös edellä mainituilla palvelusmatkoilla (lähinnä palvelukseenastumis- ja kotiuttamismatkat). Oman auton ja etenkin taksin käytön palvelusmatkoilla tulisi rajoittua poikkeuksellisiin tapauksiin ja ne edellyttävät siviilipalveluskeskuksen etukäteen antamaa lupaa. Mikäli palvelusvelvollinen käyttää tässä luvussa tarkoitetuilla palvelusmatkoilla edellytysten mukaisesti omaa autoa/taksia, tulee palveluspaikan huolehtia matkan korvaamisesta palvelusvelvolliselle.

3 Työ- ja komennusmatkat sekä ruoka- ja majoitusraha

3.1 Päivittäiset työmatkat ja komennusmatkat

Ohjeen luvussa 2 tarkoitetuista palvelusvelvollisen maksuttomista matkoista suoritetaan korvaus työ- ja elinkeinoministeriön määrärahoista. Sen sijaan palveluspaikka vastaa kustannuksista, jotka aiheutuvat sen määräämistä **komennusmatkoista** sekä kustannuksista, jotka aiheutuvat siviilipalvelusvelvollisen päivittäisistä **työmatkoista** siviilipalveluspaikan osoittaman majoituspaikan ja siviilipalveluspaikan välillä. Näihin matkoihin ei saa käyttää työ- ja elinkeinoministeriön ilmaisiin lomamatkoihin tarkoitettuja matkalippulomakkeita tai VR:n ostopöytäluettelosta ostettavia lippuja.

Siviilipalvelusvelvollisen tulee esittää siviilipalveluspaikan osoittaman majoituksen ja palveluspaikan välisen työmatkan kustannuksista tarpeellinen selvitys siviilipalveluspaikalle.

Matkakustannukset korvataan edullisimman julkisen kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuneiden kustannusten mukaisesti. Matka mitataan lyhyintä julkisen kulkuneuvon käytettävissä olevaa reittiä pitkin.

Jos työmatka suoritetaan reitillä, jolla ei ole julkista liikennettä tai aikataulujen sopimattomuudesta johtuen matka-aika muodostuisi julkista liikennettä käyttäen kohtuuttoman pitkäksi, palvelusvelvolliselle korvataan omalla autolla kulkemisesta aiheutuneet kustannukset. Odotusajan eri matkaosuuksien välillä tulee tällöin olla vähintään 2 tuntia. Korvaus suoritetaan siltä osuudelta matkaa, jolla ei ole käytettävissä julkista liikennettä lähimmälle julkisen liikenteen asemalle. Tällöin korvauksena suoritetaan vähintään laskennallisen edullisimman julkisen kulkuneuvon käyttämisen kustannukset ja siviilipalvelusvelvollisen esittämän selvityksen perusteella enintään kyseisen matkaosuuden kulkemisesta siviilipalvelusvelvollisen omalla autolla aiheutuneet kustannukset.

Komennusmatkoilla tarkoitetaan työ- ja virkamatkoja vastaavia matkoja. Komennusmatkoihin ei kuitenkaan sovelleta valtion matkustussääntöä. Jos komennusmatka edellyttää yöpymistä, tulee siviilipalveluspaikan maksaa siviilipalvelusvelvolliselle majoitusraha.

Komennusmatkalle voidaan ostaa makuupaikkalippu, jos matka kokonaisuudessaan tulee valtiolle edullisemmaksi makuupaikkalippua käyttäen kuin majoitus muulla tavoin, lähinnä hotelleissa, järjestäen.

Siviilipalveluskeskuksessa **koulutusjaksolla** olevien henkilöiden komennusmatkakustannukset maksetaan työ- ja elinkeinoministeriön määrärahoista.

3.2 Ruokaraha

Jos siviilipalveluspaikka ei järjestä ruokailua, sen on maksettava siviilipalvelusvelvolliselle ruokaraha. Taulukko maksettavista ruokarahoista löytyy siviilipalveluskeskuksen internetsivuilta www.siviilipalveluskeskus.fi.

Siviilipalvelusvelvolliselle voidaan hakemuksesta maksaa ruokaraha palvelukseenastumis-, kotiuttamis-, kotihoito- ja palveluspaikan siirtomatkoilta, jos matka on erityisen pitkä eikä ruokailua ole muutoin järjestetty. Hakemus on jätettävä palveluspaikkaan ja siihen on liitettävä selvitys matkan aikataulusta ja reitistä. Komennusmatkoilla ruokailun järjestämisestä ja ruokarahasta vastaa palveluspaikka. Siirtotilanteessa maksajana toimii ensisijaisesti lähettävä palveluspaikka, joka antaa myös vapaaseen matkaan oikeuttavan matkalipun uuteen palveluspaikkaan.

Kotimaan matkoilla ruokarahan määrä on 7,50 euroa, jos matka on kestänyt 6–8 tuntia. Jos matka on kestänyt 8–24 tuntia, ruokarahan määrä on 13,50 euroa Mikäli matka ylittää sen alkamishetkestä lasketun täyden vuorokauden 2–8 tunnilla, maksetaan ruokarahaa lisäksi 6,50 euroa. Ulkomaan matkoilla ruokaraha on 28,00 euroa kultakin lasketulta vuorokaudelta matkan alkamishetkestä lukien, jos matkaan on käytetty yli 8 tuntia. Jos matka ylittää vuorokauden 2–8 tunnilla, maksetaan lisäksi 15,00 euroa. Ruokarahan määrä perustuu puolustusministeriön asetuksen asevelvollisuuslaissa ja terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa tarkoitetuista etuuksista (1444/2007) 5 §:ään.

Ruokarahaa ei makseta palveluspäiviltä, jolloin siviilipalvelusvelvollinen on lomalla tai viikkovapaalla siviilipalveluspaikan osoittaman majoituksen ulkopuolella.

3.3 Majoitusraha komennusmatkan ajalta

Siviilipalvelusvelvolliselle maksetaan majoitusraha, jos siviilipalveluspaikka ei ole järjestänyt siviilipalvelusvelvollisen komennusmatkalle majoitusta. Jos komennusmatkaan kuuluu kello 21.00–06.00 välillä vähintään neljä tuntia sellaista yhtäjaksoista aikaa, jota ei ole käytetty matkustamiseen, siviilipalvelusvelvolliselle maksetaan majoitusraha kultakin komennusmatkaan käytetyltä vuorokaudelta. Majoitusraha on Suomessa 55 euroa ja ulkomaan komennuksella 100 euroa. Majoitusrahan määrä perustuu puolustusministeriön asetuksen asevelvollisuuslaissa ja terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa tarkoitetuista etuuksista 6 §:ään.

4 Alennettu matka Suomen alueella

Siviilipalvelusvelvollinen saa vapaiden matkojen lisäksi voimassa olevat alennukset kaukomaat-koihin rautateillä sekä linja-autoissa Suomessa omiin matkoihinsa. Pelkästään HSL-alueella (Helsinki, Kauniainen, Espoo ja Vantaa) kelpaavia lippuja ei myydä alennuksella.

5 Voimaantulo

Tämä ohje tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Tällä ohjeella kumotaan 12.2.2015 voimaan tullut työ- ja elinkeinoministeriön siviilipalvelusvelvollisten matkoja koskeva ohje TEM/327/00.03.05.02/2015

Osastopäällikkö Pekka Timonen

Hallitussihteeri Sami Teräväinen

LIITTEET:

1. Tilauslomake linja-autolipuille
2. Linja-autolipun täyttömalli

Liite 1

Siviilipalvelusvelvollisen ilmaismatkalippujen tilauslomake

Palveluspaikan nimi ja osoite:

Asiakasnumero: _____

Puhelinnumero: _____

Tilataan lippuja _____ kpl

Allekirjoitus ja päiväys

Liite 2

Linja-autolipun täyttömalli

 Duesslippu Bussbiljett	SIVILIPALVELUSMIEHEN ILMAISMATKALIPPU GRATISBILJETT FÖR CIVILTJÄNSTGÖRARE	Asiakasnumero Kundnummer 5 106821 MATKALIPUN OHEIN LISÄTETTÄVÄ SIVILIPALVELUSTOIMIKSEN TAI PALVELUSMÄÄRÄYS FÖRUTOM RESEBILJETT SKALL CIVILTJÄNST- GÖRINGSINTYGET ELLER FÖRODNANDE TILLTJÄNSTEN FÖRETES.
Lähtöpaikka – Från 1	Matkan alentamaton hinta Resans orabatterade pris	1. osa matkalippu 1. del resebiljett
Määräpaikka – Till 2	Palveluspaikan leima, allekirjoitus ja nimen selvennys Inrättningsstämpel, underskrift och namnet textat	
Voimassaoloaika – Giltighetstid 3		
Matkustajan nimi – Passagerarens namn 4	6	
Autohenkilökunta merkitsee matkan hinnan, palveluspaikka täyttää muut kohdat. Resans pris ifylles av busspersonalen, andra punkter ifylles av inrättningen.		

1. Lähtöpaikka esim. Helsinki
2. Määränpää esim. Tampere
3. Voimassaoloaika, lippu on voimassa kuukauden allekirjoituspäivästä tai enintään siviilipalveluksen päättymiseen asti.
4. Matkustajan etu- ja sukunimi
5. Palveluspaikan asiakasnumero (1–4 numeroa), huom! ei hyväksymiskirjeen diaarinumeroa.
6. Esimiehen allekirjoitus ja nimen selvennys.

Lyhyesti

Työ- ja elinkeinoministeriön siviilipalvelusvelvollisen matkoja koskevassa ohjeessa annetaan siviilipalvelulainsäädäntöä tarkempaa ohjausta siviilipalvelusvelvollisen matkustamiseen liittyvistä käytännön tilanteista.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet